

הקוד האתי – כללי אתיקה לדוברים בשירות

הציבורי

מבוא

הדוברים בשירות הציבורי הינם עובדי ציבור ומשרתיו, ולפיכך הם נדרשים לשרת במסירות ובנאמנות את אינטרס הציבור וזכותו לדעת, במסגרת הגוף הציבורי בו הם עובדים, ולעמוד בסטנדרטים מקצועיים וערכיים ההולמים את ערכי היסוד של מדינת ישראל. הדובר הינו הפנים של המשרד ומייצג את הגוף אותו הוא מדבר. דברים אלה יפים הן במסגרת תפקידו, והן מחוצה לו. לפיכך, על הדובר לפעול בכל אורחותיו, ברגישות ובזהירות מיוחדת ולשוות לנגד עיניו את תדמיתם של המשרד אותו הוא מייצג ומדינת ישראל, בכל עת. על הדובר להקפיד לנהוג בדרך ארץ, בהגינות, ביושר ובתום לב, ולנהוג בכבוד ובנימוס בכל התבטאויותיו כלפי המדינה ומוסדותיה וכלפי הפונים אליו. קוד אתי זה כולל את עיקרי הסוגיות האתיות הנוגעות לעבודת הדובר ואין בו כדי למצותן. מעת לעת ייעשה מאמץ להשלים את הקוד האתי ולעדכנו בהתאם לצורכי הזמן והשעה, באישור פורום הדוברים.

מטרת הקוד האתי

הקוד האתי נועד לקבוע עקרונות וכללים אשר ינחו את דוברי השירות הציבורי ואנשי צוותם במילוי תפקידם, וישמשו מצפן ערכי ונורמטיבי. קוד אתי זה משלים את הכללים, הוראות הדין ועקרונות יסוד התנהגותיים המתחייבים מן "השכל הישר" (*common sense*), החלים על עובדי המדינה ואין בו כדי להחליפם או לבטלם.

ערכי היסוד בעבודת הדובר בשירות הציבורי

ערכי היסוד המרכזיים בעבודת הדובר הם יושר, יושרה, הוגנות, אמינות ושוויוניות; סודיות ודיסקרטיות; מקצועיות וחתירה למצוינות; נאמנות למדינת ישראל, חוקיה וערכיה, שירותיות, דיוק, ענייניות ויעילות.

עקרונות הקוד האתי

אמינות ויושרה

- הדובר יקפיד על דיוק בעובדות ושמירה על אמינות המידע אותו הוא מוסר ובכלל זה באמצעות הודעות, תגובות ותשובות הגוף הציבורי אותו הוא מייצג.
- הדובר יבדוק מראש ובמידת האפשר את אמינות המידע ומהימנות העובדות המופצים על ידו קודם הפצתם.
- דובר לא יפיץ ביודעין מידע שאינו אמת ואם נודע לו שעשה כן בשוגג, יעשה לתיקון המעוות בהקדם האפשרי.
- הדובר לא יטעה במודע את מעסיקו, את אמצעי התקשורת או את עמיתיו למקצוע.
- הדובר יימנע מעירוב ענייניו האישיים בעבודתו ולא יעסוק בנושאים בהם יש לו עניין אישי, באופן המקיים ניגוד עניינים. במסגרת זו, יימנע הדובר מניצול לרעה של תפקידו ושל מעמדו ויימנע מלעשות שימוש בתוארו או בתפקידו לצרכים אישיים או למטרות שאינן לצורך הנדרש למילוי תפקידו. בכל מקרה של חשש לניגוד עניינים יגלה הדובר את קיומו לממונה עליו ויגבש עמו פתרון ראוי והולם למניעתו.

ענייניות והגינות

- ככלל, ביחסיו עם אמצעי התקשורת, יפעל הדובר באורח שוויוני, סביר והוגן. ברי, כי מעת לעת קיים צורך לאזן בין חובה זו לבין שיקולים מקצועיים, כגון תפוצה, זמינות, והיתכנות מעשית. עם זאת, איזונים אלו יהיו לגיטימיים ככל שיישמר עקרון ההוגנות והיחס השוויוני כלפי כלי תקשורת דומים, בעלי מאפיינים דומים, על פני רצף הזמן.
- הדובר יעבוד בהגינות ובלא משוא פנים מול ציבור העיתונאים, יעמוד בהבטחותיו אליהם כמיטב יכולתו ויכבד את כללי האתיקה העיתונאית.
- הדובר יימנע מלהתנכל לעיתונאי בגין ביצוע ענייני של תפקידו ועבודתו.
- הדובר יפעל בשקיפות מרבית אל מול הציבור ויפעל לפרסם בעיתונות מידע שיש בו עניין ציבורי ועניין לציבור, ככל שהדבר מתאפשר, במסגרת המגבלות החלות עליו (כגון חובת הסודיות וכו'), באיזונים המתבקשים מול שיקולי דוברות, כגון: תדמית המשרד ומזעור פרסומים שליליים כלפיו. יודגש, כי על איזונים אלה להתבצע תוך כיבוד עקרונות יסוד

ההולמים משטר דמוקרטי והכרה במעמדם של חופש המידע, חופש הביטוי, חופש העיתונות וזכות הציבור לדעת.

עמיתים למקצוע ולמשרד

- הדובר ינהג בכבוד ובהוגנות כלפי עמיתיו תוך ביסוס תרבות עבודה של רעות ושיתוף פעולה, בתמיכה, בתיאום ובעזרה, בחלוקת ידע מקצועי ובניסיון ובעדכון הדדי בכל הקשור להודעות ו/או לתשובות לפניות הנוגעות למס' גורמים ציבוריים ולדוברים עמיתים, קל וחומר כאשר מדובר בפרסום שלילי כלפי משרד ממשלתי אחר.
- אף שהדובר מייצג בראש ובראשונה את הנהלת המשרד ומביא את דברה לציבור, עליו לאפשר לעובד המשרד להתייחס לנוסח תגובה הנוגעת לו בטרם תתפרסם, בעיקר כאשר אותו עובד עלול להיפגע מפרסום התגובה.

סודיות ודיסקרטיות

- הדובר יפעל במסגרת עבודתו במסירות ובנאמנות כלפי המשרד אותו הוא מייצג. במסגרת הרגישות המיוחדת ויחסי האמון המאפיינים את עבודת הדוברים, ישמור הדובר על חסיון וסודיות המידע הנחשף אליו על-ידי מעסיקו או בכל אופן אחר במסגרת עבודתו, אלא אם נקבע במפורש כי הוא רשאי להפיץ מידע זה.
- הדובר ישמור על סודיות מידע שקיבל מעיתונאי או מדובר עמית לצורך טיפול ובירורים במסגרת שאילתא תלויה ועומדת, ולא יעביר מידע זה לידי עיתונאים אחרים בטרם זכתה השאילתא למענה ובטרם זכה העיתונאי להזדמנות סבירה לפרסם הפרטים לפני מתחריו.

נאמנות לציבור

- הדובר חב נאמנות למדינת ישראל ולערכיה.
- הדובר יפעל למתן מענה מדויק, מהיר וענייני לעיתונאים ולכלי התקשורת מקבלי השירות, בכפוף למגבלות החוק, תוך הפעלת שיקול דעת רחב ככל הניתן.
- הדובר לא יעסוק בעניינים אישיים או פוליטיים של הממונים עליו ויימנע מפרסום ומהפצת מידע בעל אופי מפלגתי, או אישי ומכל פעולה שיש בה אפילו מראית עין של אלה.

ועדת אתיקה

- תוקם ועדת אתיקה לצד פורום הדוברים.
- מתפקידה של ועדת האתיקה יהיה, ביוזמתה או בתגובה לפניות שיוגשו אליה, להנחות את הדוברים, מעת לעת בסוגיות אתיות.
- הוועדה גם תדון בתלונות שיופנו אליה כלפי דובר בשירות המדינה. במסגרת זו, רשאית הוועדה לפנות לכל גורם, להתייעץ עם כל אדם, ולנקוט בכל צעד סביר הדרוש לשם בירור התלונה.
- הוועדה תוסמך לקבוע, לפי שיקול דעתה ובהתאם לחומרת העבירה ולנסיבות העניין, כי הנילון הפר את הקוד האתי, ותהיה רשאית ליתן ביטוי בהחלטתה לרמת החומרה של ההפרה. הוועדה תהיה רשאית לפרסם את החלטתה, בגלוי או בלי פרטים מזהים וכן להעביר העתק ממנה לממונים על הדובר הנילון ולנציבות שירות המדינה.
- החלטות אלה תתקבלנה רק לאחר שהוועדה קיבלה את התייחסות הדובר ואפשרה לו הזדמנות נאותה להגיב לתלונה, לרבות הופעה בפני הוועדה, בעצמו או באמצעות בא-כוחו.
- הוועדה תקבע את סדרי עבודתה ותביאם לאישור פורום הדוברים.
- ועדת האתיקה תמנה חמישה חברים על פי הפרוט הבא: שני נציגים מפורום הדוברים, שני נציגי ציבור שיומלצו ע"י חברי הוועדה והם בעלי זיקה לתחום עבודתה של הוועדה, נציג לשכת העיתונות הממשלתית. יו"ר הוועדה ייבחר מבין חבריה. משך כהונתם של חברי ועדת האתיקה יהיה לשנתיים, עם אפשרות הארכה.
- הרכב הוועדה המלא יובא לאישור פורום הדוברים.